

Osuda učesnika beogradskih demonstracija zbog COVID-19 iz 2020. godine doneta u nepravičnom postupku

U današnjoj presudi **Veća**¹ u predmetu **Iskrenović protiv Srbije** (predstavka br. 39427/23) Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno utvrdio:

povredu člana 6. st. 1. i 3(d) (pravo na pravično suđenje / pravo na pozivanje i ispitivanje svedoka) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava.

Predmet se odnosio na osudu gospodina Iskrenovića u 2020. godini u prekršajnom postupku zbog vređanja policije, u toku nereda izazvanih nezadovoljstvom restriktivnim merama za vreme pandemije COVID-19.

Sud je utvrdio da se ceo predmet zasnivao na verodostojnosti iskaza policijskog službenika koji je izvršio hapšenje a koji se razlikovao od iskaza gospodina Iskrenovića. U tom kontekstu je dalje utvrđeno i to da zahtevi gospodina Iskrenovića da domaći sudovi saslušaju svedoka i pribave video-snimke sa sigurnosnih kamera nisu bili niti neosnovani niti usmereni na zloupotrebu postupka. Ovo stoga što bi ovako prikupljeni dokazi mogli da pomognu da se raščisti navedena razlika u iskazima i utvrdi da li je gospodin Iskrenović bio dovoljno blizu policijskim službenicima da bi ih uvredio ili su pak oni bili ti koji su njega bili prethodno primetili i potom i pratili. Međutim, domaći sudovi nisu na odgovarajući način razmotrili relevantnost ovih dokaza niti su pružili dovoljno razloga za odbijanje zahteva za njihovo pribavljanje i ispitivanje. Iz ovoga je dalje utvrđeno da je osuda gospodina Iskrenovića bila u suštini zasnovana samo na iskazu policijskog službenika koji je izvršio hapšenje, što je odbrani onemogućilo da efikasno ospori optužbu, a čime je narušena ukupna pravičnost postupka.

Ključne činjenice

Podnosilac predstavke, Jovan Iskrenović, državljanin je Srbije, rođen 1986. godine, i živi u Beogradu. Uveče 11. jula 2020. godine gospodin Iskrenović je uhapšen u centru Beograda i lišen slobode, u kontekstu protesta protiv mera donetih radi suzbijanja pandemije uzrokovane virusom COVID-19. U to vreme je na snazi bila zabrana javnih skupova i policijski čas.

Sledećeg dana osuđen je u prekršajnom postupku zbog vređanja policije. Prekršajni sud u Beogradu je saslušao iskaze gospodina Iskrenovića i policijskog službenika koji je izvršio hapšenje, čiji su navodi bili oprečni. Policijski službenik je izjavio da je gospodin Iskrenović njemu i kolegi uputio niz uvreda i psovki dok je prolazio ulicom pored njih, te da je potom pobegao uprkos njihovom naređenju da stane. Gospodin Iskrenović je osporio ovu verziju događaja, te naveo da su ga policijski službenici oborili na tlo i da ih on ni u jednom trenutku nije uvredio. Prema njegovim rečima, saopšteno mu je da se odvođi u pritvor zbog nošenja maske *V za Vendetu* odnosno maske Anonimusa, koja se učestalo koristi kao simbol protesta i anti-establišment pokreta.

Sva pravna sredstva koja je izjavio protiv osude su se pokazala neuspešnim. Podneo je i ustavnu žalbu, koja je odbijena 2023. godine.

1. Prema članovima 43 i 44 Konvencije, ova presuda Veća nije konačna. Tokom tromesečnog perioda od njenog donošenja, svaka strana može zahtevati da se predmet uputi Velikom veću Suda. Ako se podnese takav zahtev, veće od pet sudija razmatra da li predmet zasluži dalje ispitivanje. U tom slučaju, Veliko veće će saslušati slučaj i doneti konačnu presudu. Ako zahtev za upućivanje bude odbijen, presuda Veća će postati konačna tog dana.

Kada presuda postane konačna, ona se dostavlja Komitetu ministara Saveta Evrope radi nadzora nad njenim izvršenjem. Više informacija o procesu izvršenja možete pronaći ovde: www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution

Tokom svih ovih postupaka zahtevao je od sudova da pribave video-snimke sa sigurnosnih kamera i saslušaju svedoka događaja. Svi njegovi zahtevi su odbijeni, kao i njegove pritužbe na propust sudova da obrazlože odbijanje ovih zahteva.

Izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 60 dana, koju je delimično izdržao, dok je ostatak preinačen u novčanu kaznu.

Pritužbe, postupak i sastav Suda

Pozivajući se na član 6. st. 1. i 3(d) (pravo na pravično suđenje / pravo na pozivanje i ispitivanje svedoka) Konvencije, gospodin Iskrenović je istakao da postupak protiv njega nije bio pravičan zbog odbijanja srpskih sudova da saslušaju svedoka ili pribave video-dokaze - za koje je smatrao da bi potkrepili njegovu verziju događaja i dokazali njegovu nevinost. Istakao je i povredu člana 1. Protokola br. 1 Konvencije (zaštita imovine) u pogledu novčane kazne koja mu je izrečena.

Predstavka je podneta Evropskom sudu za ljudska prava 23. oktobra 2023. godine.

Presudu je donelo Veće sastavljeno od sedam sudija, u sledećem sastavu:

Ioannis **Ktistakis** (Grčka), *Predsednik*,
Lətif **Hüseynov** (Azerbejdžan),
Darian **Pavli** (Albanija),
Úna Ní **Raifeartaigh** (Irska),
Mateja **Đurović** (Srbija),
Canòlic **Mingorance Cairat** (Andora),
Vasilka **Sancin** (Slovenija),

kao i Milan **Blaško**, *Registarar Sekcije*.

Odluka Suda

Pre svega, Sud nije prihvatio argument Vlade da je kontekst slučaja - društveni nemiri - opravdavao blaži pristup pri oceni usklađenosti sa zahtevima ravnopravnosti strana u smislu člana 6 Konvencije.

Imajući u vidu oprečne verzije događaja, Sud je zaključio da zahtevi gospodina Iskrenovića sami po sebi nisu bili ni neosnovani ni zlonamerni. Naime, iskaz svedoka i video-snimci sa sigurnosnih kamera mogli su da rasvetle pitanje da li je gospodin Iskrenović bio dovoljno blizu policijskim službenicima da bi ih uvredio.

Srpski sudovi, s druge strane, nisu pružili valjane razloge za odbijanje zahteva gospodina Iskrenovića. Nisu sprovedi nijednu suštinsku ocenu predloženih dokaza. Svoje obrazloženje zasnivali su na pretpostavkama - da je gospodin Iskrenović hodao sam, da je bio u blizini policijskih službenika i da svedok nije mogao čuti navodni verbalni sukob.

Osuda gospodina Iskrenovića bila je suštinski zasnovana na iskazu policijskog službenika koji je izvršio hapšenje. Time je odbrana onemogućena da efikasno ospori optužbu. Sudovi nisu na odgovarajući način razmotrili relevantnost predloženih dokaza niti su pružili dovoljno razloga za odbijanje zahteva za njihovo pribavljanje i ispitivanje, čime je narušena ukupna pravičnost postupka.

Stoga je utvrđena povreda člana 6. st. 1. i 3(d) Konvencije.

Našavši da su glavna pravna pitanja već dovoljno razmotrena u sklopu razmatranja povrede člana 6. st. 1. i 3(d) Konvencije, Sud je ocenio da nije potrebno posebno odlučivati o pritužbi na osnovu člana 1. Protokola br. 1.

